

VS1014350

znanje | [sodna praksa](#) | [vrhovno sodišče RS](#)

Odločba: Sodba I Up 253/2013

⊕ **ECLI:** .

Odločba 2: Sodba UPRS I U 1140/2012

Oddelek: Upravni oddelek

Datum seje senata: 24.07.2013

Senat: Martina Lippai (preds.), Bojan Dolenc (poroč.),
Irena Badovinac-Bjelič

Področje: PRAVO VIZUMOV, AZILA IN
PRISELJEVANJA

Institut: subsidiarna zaščita - priznana subsidiarna zaščita -
osebne okoliščine prosilke - zdravstvene težave -
dostop do zdravstvene oskrbe v izvorni državi -
resna škoda - načelo združevanja družin - razmerje
do pravic po ZTuj-2

Zveza: ZMZ člen 2, 2/3, 28.

JEDRO:

Pri prvi tožnici obstajajo take izjemne osebne okoliščine, ki narekujejo stalno visoko kvalificirano zdravniško oskrbo, ki ji jo nudijo v tukajšnjih zdravstvenih zavodih, doma pa druga tožnica. Če bi tako bolnega človeka poslali iz tukajšnjih urejenih razmer v zbirni center v BiH, bi zaradi pomanjkljive zdravniške oskrbe prva tožnica lahko utrpela nečloveško oziroma poniževalno ravnanje, kar je resna škoda, ki opravičuje podelitev subsidiarne zaščite v Sloveniji.

V primeru vrnitve druge tožnice v izvorno državo bi bila ločena od prve tožnice oziroma od svoje družine, kar je v nasprotju s temeljnim načelom združevanja družin. Poleg tega bi z morebitno vrnitvijo v BiH oziroma v tamkajšnji zbirni center, obstajala utemeljena bojazen, da bi bila kot mlada Romkinja brez družine in sredstev za preživljanje tudi zaradi diskriminacij Romov lahko deležna nečloveškega oziroma poniževalnega ravnanja.

Vrhovno sodišče načeloma pritrjuje pritožbeni navedbi, da bi si lahko tožnici uredili bivanje v Sloveniji iz razloga združitve družine po določbah ZTuj-2, ker ima sin prve tožnice, ki je stric druge tožnice, urejeno dovoljenje za bivanje v Sloveniji; je pa izid takega postopka negotov in tega postopka nista ter tudi ne moreta začeti, dokler je v teku postopek mednarodne zaščite.

IZREK:

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijana sodba.

OBRAZLOŽITEV:

1. Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje na podlagi določbe prvega odstavka 65. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) ob uporabi določb prve alineje prvega odstavka 52. člena Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju ZMZ) v zvezi z določbo četrtega odstavka 75. člena ZMZ tožbi ugodilo, izpodbijani upravni akt tožene stranke, št. 236-735/2004/108 (1372-06) z dne 13. 7. 2012 odpravilo po določbi 2. in 4. točke prvega odstavka 64. člena ZUS-1 in razsodilo tako, da je prošnjama za priznanje mednarodne zaščite A. A., roj. ... 1951 v kraju ... pri Srebrenici, ter B. B., roj. ... 1994 leta, obe državljanki Bosne in Hercegovine (v nadaljevanju BiH), ugodilo in jima priznalo status subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji v trajanju dveh let od pravnomočnosti sodbe. Tožena stranka je z navedeno odločbo o prošnji tožnic z dne 1. 10. 2004 ponovno (v zvezi s sodbo Upravnega sodišča v Ljubljani I U 232/2011 z dne 6. 4. 2011 in v zvezi s sodbo Vrhovnega sodišča I Up 245/2011 z dne 25. 5. 2011) odločila, da se prošnji tožnic za priznanje mednarodne zaščite zavrneta.

2. Iz obrazložitve izpodbijane sodbe izhaja, da sta tožnici romske narodnosti, rojeni v BiH in tudi državljanki; da je prva tožnica zaradi odpovedovanja ledvic in zaradi psihičnih motenj resen bolnik, ki jo že vse od svojega otroštva neguje njena vnukinja – druga tožnica; da obe živita pri sinu oziroma stricu tožnic C.C., ki ima dovoljenje za bivanje v Sloveniji in ju tudi delno vzdržuje; da je druga tožnica brez staršev in drugih sorodnikov, ki bi še živeli v BiH, ona pa že več kot pol življenja živi v Sloveniji; da je po informacijah pristojnih organov (poročilo Thomasa Hammarberga – Komisarja za človekove pravice pri Evropskem svetu, Human Rights Watch, UNHCR, Sveta Evrope, Evropskega sodišča za človekove pravice) stanje v zbirnih centrih v BiH za notranje razseljene osebe ali vrnjene osebe precej kritično, glede položaja Romov v BiH pa, da še vedno prihaja do njihove diskriminacije, kar še zlasti velja pri dostopu do zdravstvenega varstva. Zato sta tožnici posebej ranljivi osebi in je tveganje, da bi zaradi posredne ali neposredne diskriminacije ne dobili dostopa do zdravstvenih storitev, preveliko. Po presoji sodišča prve stopnje bi morala tožena stranka izkazati, da ob vrnitvi v BiH tožnici ne bi utrpeli resne škode v smislu določb 28. člena ZMZ, česar pa tožena stranka ni izkazala. Zato je presodilo, da sta upravičeni do subsidiarnega varstva v Republiki Sloveniji v trajanju dveh let.

3. Pritožbo je vložila tožena stranka in uveljavlja vse pritožbene razloge iz 75. člena ZUS-1 ter predlaga, da Vrhovno sodišče pritožbi ugodi, izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbi tožnic zavrne in potrdi v tem upravnem sporu izpodbijano odločbo, podredno pa predlaga, da izpodbijano sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje, da opravi nov postopek. Ponavlja svoje ugovore iz odgovora na tožbo, da bi moralo sodišče eno od tožb dveh pooblaščenecv tožnic zavreči zaradi litispendence. Ker tega ni storilo, je zagrešilo bistveno kršitev določb pravnega postopka v zvezi z 22. členom ZUS-1. Sodišče ni točno navedlo, katere so tiste izjemne okoliščine, na podlagi katerih sta tožnici pridobili status subsidiarne zaščite. Sodišče sicer navaja več okoliščin, s katerimi pa se tožena stranka ne strinja. Tožnici bi lahko dobili na podlagi Zakona o tujcih (ZTuj-2) dovoljenje za začasno prebivanje z namenom združitve družine s sinom oziroma stricem tožnic, zato je napačno odločitev sodišča, da se tožnicama podeli subsidiarna zaščita zgolj zaradi njunih osebnih okoliščin. Te osebne okoliščine pa ne morejo pomeniti nečloveškega ravnanja samega po sebi, ki tudi nimajo povezave s stanjem in nastanitvijo v zbirnih centrih BiH. Zavrača tudi navedbe sodišča prve stopnje, da ni v zadostni meri proučila razmer v BiH oziroma Republiki Srbski, da bi z gotovostjo lahko zavrnila prošnji tožnic za mednarodno zaščito oziroma subsidiarno zaščito v Sloveniji.

4. Odgovor na pritožbo sta vložila v imenu tožnic oba pooblaščenca. Strinjata se z odločitvijo

sodišča prve stopnje in razlogi za podelitev subsidiarne zaščite, dodatno pojasnjujeta dejansko stanje, v katerem živita tožnici in smiselno predlagata zavrnitev pritožbe tožene stranke.

5. Pritožba ni utemeljena.

6. Vrhovno sodišče se strinja z odločitvijo sodišča prve stopnje o podelitvi statusa subsidiarne zaščite tožnicama za dobo dveh let, strinja pa se tudi z razlogi izpodbijane sodbe.

7. Subsidiarna zaščita se po tretjem odstavku 2. člena ZMZ podeli prosilcu za mednarodno zaščito, če ne izpolnjuje pogoje za status begunca, obstaja pa utemeljen razloga, da bi bil ob vrnitvi v izvorno državo soočen z utemeljenim tveganjem, da utрпи resno škodo. Resna škoda je opredeljena v 28. členu ZMZ in zajema smrtno kazen ali usmrnitev, mučenja, nečloveško oziroma poniževalno ravnanje ali kazen v izvorni državi, pa tudi resno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v mednarodnih ali notranjih spopadih.

8. V obravnavanem primeru je o prošnjah tožnic z dne 1. 10. 2004 tožena stranka odločala že petič. Tudi petič je zavrnila prošnji tožnic za mednarodno zaščito, saj je menila, da razlogi, ki jih je navajala prva tožnica, ne opravičujejo podelitve statusa begunca in s tem podelitve mednarodne zaščite. Priznala pa jima ni niti subsidiarne zaščite, saj je menila, da je v zbirnih centrih za notranje razseljene ljudi in za povratnike v BiH dovolj dobro poskrbljeno, pa tudi zdravstveni sistem v BiH oziroma v Republiki Srbski deluje in je dostopen vsem tam živječim ljudem. Tožena stranka meni, da tožnicama zato ne grozi resna škoda ob vrnitvi v BiH.

9. Kot je bilo že navedeno, pojem resne škode iz druge alineje 28. člena ZMZ obsega tudi nečloveško ali poniževalno ravnanje, ki pa po stališču Vrhovnega sodišča v posebej utemeljenih primerih ne izključuje zdravstvenega stanja posameznega prosilca, če ima v izvorni državi omejene možnosti do zdravstvene oskrbe, ki pa ne more biti edini in ključni element za tovrstno mednarodno zaščito (sodba Vrhovega sodišča I Up 245/2011). Zato je bilo treba v obravnavanem primeru presoditi, ali je sodišče prve stopnje ob meritornem odločanju o prošnjah tožnic za mednarodno (subsidiarno) zaščito upoštevalo osebne okoliščine na strani tožnic in, ali razmere v izvorni državi lahko ob stanju tožnic pomenijo za tožnici ob upoštevanju navedenega stališča Vrhovnega sodišča nečloveško oziroma poniževalno ravnanje, ki bi lahko pomenilo resno grožnjo za tožnici ob morebitni njuni vrnitvi v BiH. Ali povedano drugače, presoditi je bilo treba, ali gre v obravnavanem primeru za toliko izjemen primer, da bi bolnemu oziroma osirotelemu človeku, ki mu ni bil podeljen status begunca, bila podeljena subsidiarna zaščita po določbah ZMZ.

10. Glede prve tožnice se Vrhovno sodišče strinja s stališčem sodišča prve stopnje, da pri njej obstajajo take osebne okoliščine, ki v povezavi s stanjem v izvorni državi narekujejo tako odločitev, kot jo je sprejelo sodišče prve stopnje. Zaradi nespornih (dokazanih z izvedeniškim mnenjem in potrdili bolnišnice v Celju) zdravstvenih težav prve tožnice (odpovedovanje delovanja ledvic, zaradi česar mora dvakrat tedensko iti v Celje na hemodializo, še vedno pa ima tudi psihične motnje), zaradi tega, ker je v izvorni državi izgubila vse premoženje ter tam ne živi več noben sorodnik in bi zato v takem stanju morala v zbirni center v BiH, za zbirne centre v BiH pa iz verodostojnih poročil (še zlasti poročila Thomasa Hammarberga – Komisarja za človekove pravice pri Evropskem svetu) izhaja, da v njih ni v zadostni meri poskrbljeno niti za redno oskrbo s pitno vodo niti za odplake, da so v njih Romi posredno ali celo neposredno diskriminirani, tudi pri zdravstveni oskrbi, so po presoji Vrhovnega sodišča izpolnjeni zakonski pogoji, da se prvi tožnici A. A. v Sloveniji prizna subsidiarna zaščita. Pri

prvi tožnici namreč obstajajo take izjemne osebne okoliščine, ki narekujejo stalno visoko kvalificirano zdravniško oskrbo, ki ji jo nudijo v tukajšnjih zdravstvenih zavodih, doma pa druga tožnica. Če bi tako bolnega človeka poslali iz dokaz urejenih tukajšnjih razmer v zbirni center v BiH, bi zaradi pomanjkljive zdravniške oskrbe prva tožnica lahko utrpela nečloveško oziroma poniževalno ravnanje, kar je resna škoda, ki opravičuje podelitev subsidiarne zaščite v Sloveniji.

11. Vrhovno sodišče pa se strinja, da so izpolnjeni zakonski pogoji za podelitev subsidiarne zaščite v Sloveniji tudi za drugo tožnico B. B. Druga tožnica je v Slovenijo prišla kot desetletni otrok s svojo babico A. A. iz razlogov, ki so enaki babičinim, v BiH nima staršev in nima niti drugih sorodnikov; hiša v kateri so živeli, je bila v vojni požgana, iz BiH pa je skupaj s prvo tožnico in sestro pobegnila zaradi nadlegovanja in drugih oblik diskriminacije zaradi svoje romske narodnosti s strani pripadnikov vseh v vojno vpletenih narodov. V Sloveniji živi že devet let skupaj pri svojem stricu s prvo tožnico, ki to tudi vseskozi neguje („kot bolniška sestra“). Gre za povezanost babice in vnukinje, ki sta našli zatočišče pri sinu oziroma stricu, ki ju tudi delno vzdržuje. V BiH sicer ni vojne, vendar pa po poročilih pristojnih organizacij stanje (še) ni normalno, kar zlasti velja za zbirne centre, zdravstvo, itd. V primeru vrnitve druge tožnice v izvorno državo bi bila ločena od prve tožnice oziroma od svoje družine, kar je prav v nasprotju s temeljnim načelom združevanja družin. Poleg tega bi z morebitno vrnitvijo v BiH oziroma v tamkajšnji zbirni center, obstajala utemeljena bojazen, da bi bila kot mlada Romkinja brez družine in sredstev za preživljanje tudi zaradi diskriminacij Romov lahko deležna nečloveškega oziroma poniževalnega ravnanja. Zato je po presoji Vrhovnega sodišča sodišče prve stopnje upoštevalo osebne in druge izjemne okoliščine tudi pri drugi tožnici in pravilno razišlo, da je tudi druga tožnica posebej ranljiva oseba, pri kateri obstaja utemeljeno tveganje, da bi ob vrnitvi v BiH utegnila utrpeti resno škodo.

12. Ker tudi po presoji Vrhovnega sodišča tožena stranka ni izkazala, da tožnicama ob morebitni vrnitvi v izvorno državo ne bi grozila resna škoda, je sodišče prve stopnje ob odločitvi, da ne obstajajo pogoji za priznanje mednarodne zaščite, utemeljeno in zakonito samo priznalo tožnicama status subsidiarne zaščite.

13. Vrhovno sodišče načeloma pritrjuje pritožbeni navedbi, da bi si lahko tožnici uredili bivanje v Sloveniji iz razloga združitve družine po določbah ZTuj-2, ker ima sin prve tožnice, ki je stric druge tožnice, urejeno dovoljenje za bivanje v Sloveniji; je pa izid takega postopka negotov in tega postopka nista ter tudi ne moreta začeti, dokler je v teku postopek mednarodne zaščite.

14. Vrhovno sodišče zavrača kot neutemeljen pritožbeni ugovor, da je sodišče prve stopnje storilo bistveno kršitev določb postopka v upravnem sporu, ker ni ob primerni uporabi Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) zaradi litispendence zavrglo drugo tožbo tožnic. Sodišče prve stopnje je odgovorilo na te ugovore tožene stranke in Vrhovno sodišče se strinja s temi razlogi. Izkazani sta pooblastili za zastopanje s strani obeh svetovalcev in se torej obe pravočasni vlogi (tako kot tudi odgovora na pritožbo) lahko štejeta ob primerni uporabi ZPP za eno vlogo (z dopolnili). S tožbo v „rednem“ upravnem sporu se začne sodna presoja zakonitosti odločitve upravnega organa in se torej s tožbo ne začne postopek za odločanje o neki pravici, obveznosti ali pravni koristi, kot se to začne v pravnem postopku. Prav zato ZUS-1 v 22. členu določa primerno uporabo ZPP.

15. Vrhovno sodišče nadalje zavrača kot neutemeljene tudi pritožbene navedbe, da iz

obrazložitve izpodbijane sodbe niso razvidni razlogi za odločitev sodišča prve stopnje. Res ti niso navedeni strnjeno v obliki konkluzije, vendar jih je kljub temu mogoče razbrati. Izpodbijani sodbi torej ni mogoče očitati, da nima razlogov o odločilnih dejstvih.

16. Vrhovno sodišče je zavrnilo pritožbo tožene stranke na podlagi 76. člena ZUS-1, saj niso podani razlogi, zaradi katerih se sodba lahko izpodbija, in ne razlogi, na katere mora paziti po uradni dolžnosti.